

ทิศทางสำคัญของการวิจัยทางการศึกษากับความเข้มแข็งของประเทศ

วิทยากร : สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

ศาสตราจารย์กิตติคุณ สาขาวิจัยการศึกษา

ประธานกรรมการบริหาร สทศ.

ภาคีสมาชิก สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

25 กรกฎาคม 2555

การศึกษา เป็นการพัฒนาชีวิตซึ่งประกอบด้วยอุปนิสัย พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ซึ่ง การวิจัย เป็นการค้นหาความจริงค้นหาสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องการ สิ่งที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนค้นหาวิธีการที่จะทำให้เกิดผลดีและประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การวิจัยทางการศึกษา จึงเป็นการค้นหาความจริงที่เป็นประโยชน์เพื่อการพัฒนาชีวิตให้ประสบผลสำเร็จ

การศึกษาที่มีคุณภาพเท่านั้นที่จะทำให้ประชาชนชาวไทยประสบความสำเร็จในชีวิต ทำให้ประเทศเกิดการพัฒนายั่งยืน และทางที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพคือ การวิจัยทางการศึกษา

สภาพปัจจุบันของงานวิจัยทางการศึกษา

การวิจัยทางการศึกษาที่ผ่านมายังไม่เป็นวาระแห่งชาติ แต่มีโจทย์วิจัยการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศไทย รวม 814 ข้อ ใน 5 ยุทธศาสตร์ (2547 : พุทธิ จรูญศรี และพรทิพย์) การผลิตงานวิจัยสาขาการศึกษาผู้ทำวิจัยส่วนใหญ่ เป็นบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา และบุคลากรในสังกัด สพฐ. สอศ. ส่วนใหญ่ทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานเดี่ยว เป็นวิทยานิพนธ์และเป็นผลงานทางวิชาการ ผลวิจัยที่ตรงความต้องการน้อยและการใช้ประโยชน์ในระดับต่ำ ซึ่งเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นโครงการขนาดเล็ก วิธีการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการวิจัยขั้นสูง คุณภาพค่อนข้างดี ส่วนงานวิจัยในสังกัด สพฐ. และ สอศ. ส่วนใหญ่เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ

คุณภาพงานวิจัยทางการศึกษาที่พบที่มีคุณภาพสูง และเป็นประโยชน์นำไปใช้ได้มีน้อย เป็นรายงานการวิจัยในชั้นเรียนที่มีคุณภาพต่ำหรือปานกลาง มีประเด็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและผลงานวิจัยที่เสนอเพื่อขอกำหนดตำแหน่งวิชาการหรือตำแหน่งที่สูงขึ้น ส่วนใหญ่มีคุณภาพต่ำไม่ผ่านเกณฑ์

การเผยแพร่และการใช้ประโยชน์งานวิจัยการศึกษาในระดับชาติมีช่องทางน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยปฏิบัติการใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน การผลิตและพัฒนาศักยภาพนักวิจัยการศึกษา นั้นผลิตโดยสถาบันอุดมศึกษา การพัฒนาเป็นการอบรมระยะสั้น ที่มีมโนทัศน์ การวิจัยที่คลาดเคลื่อน สำหรับการสร้างเครือข่ายวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นเครือข่ายในสถาบันอุดม ศึกษา ซึ่งมีแม่ข่าย กระจายอยู่ใน 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมี 2 รูปแบบ คือ ใช้พื้นที่เป็นฐาน และใช้สถาบันอุดมศึกษานั้นๆ เป็นฐาน

ทิศทางสำคัญของการวิจัยทางการศึกษากับความเข้มแข็งของประเทศ

ในปัจจุบันด้านการศึกษาของประเทศได้มีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อกำหนดทิศทางของการวิจัยทางการศึกษา อาทิ คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาการศึกษา สกว. กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น ซึ่งแต่ละหน่วยงานก็จะกำหนดแผนงานวิจัยที่เน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและทำประโยชน์ของผู้สูงอายุ การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ โดยเน้นพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกระดับ และทุกหน่วยงาน การศึกษาทางด้านผล กระทบต่อเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง การพัฒนาคน พัฒนาคูรู้ พัฒนาระบบบริหาร ตลอดจนสถานศึกษาระบบการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ตลอดจนการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต